

Sy-li spěwat,
Pilnje džělat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatoł
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džětaš
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies ma
Njeh ći khma
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Sserbske njeđzelske łopjeno.

Wudawa so kóždy šobotu w Smolerje; knižničiskej w Budychinje a je tam ja šchwórtlětnu pschedpłatu 75 pj. dostacž

5. njeđzela po swjatej Trojizy.

Mat. 13. 44—46.

Jenož šbóžny! To je ta najwyschšcha myšl Božeje lubosće, to A a D, tón saměr wšeho šwětoweho wodženja wot přenjeho dnja hač k pošlednjemu. Stworjenje, wumóženje a dokonjenje, wšitko je šaložene na tule myšl Božeje lubosće. Tak je tež kóždy čłowjek k temu šo narodzil, šo by šbóžny byl w Bosy. Jenož šbóžny! — Wěm, šo džěnka jich wjele zyle hinar myšli. Ludžo něšiškeho čaka, wobdaczi wot hólka a rópota teho šwěta, pytajo to, ščtož je na šemi, štarajo šo džěń a nóz ja šwoje šemište derjehicze, wofaju: Wjele je nušne! jenož wješety! jenož šbožowny! jenož bohaty! Čžim nušnišce je, do našeho luda, kotryž, tak hordy na tón šwět, na šwoje džělo a na šwoju móz, šabudže njebeša, šohnowanje teho šenjesa a hnadu Božu, wofacž: Wutrobny do wyšoka! Šene je nušne! Pytašce, ščtož je horjekach, niž to, ščtož je na šemi! Jenož do Božeho kralestwa, jenož prawy, jenož šbóžny! To je tež měnjenje, kotrež šchrystuž w tutymaj pschirumanjomaj wupraji. — Dwoje pschirumanje a jena myšl! Njebeške kralestwo, tole wobšchijecze najwyschšeho bohastwa, tu je, šchrystuž je šo nam pschirjekł, kóždy ma k njemu pschistup, ale wone je to potajnosć, wone čže namašane bjež. To šo jenemu radži bjes pytanja, njenadžizy, k wulkejš radosć, druheho šnutsowneho žedženja a pytanja ja najwyschšimi kublami, ja wěrnosću, prawdosću, měrom, kotryž šwět njemóže dacž, na čžer wjedže, šo škónčnje namašane to jene najwyschšeho kublko, kotrež kóžde druhe pschetrjehi. Napošledku pak štej wobej pschirunani w tym pschěšene, šo namašanje njeje hižo wobžedjenje, šo je to namašane a pošnate najwyschšeho kublko

hódne, pschedacž wšitko druhe. Njebeške kralestwo je to najwyschšeho kublko! Šo by pošnał jeho drohotnosć, šo by šo pilnje pytał, wšitko druhe wješete ja to woprował!

Njebeške kralestwo je podobne šhowanemu šchazej, wospjet je wone podobne drohej parli. Še kublko, kotrež kóždeho a wěčnje bohateho čžini, je najwyschšeho kublko, žane šachodne ale nješachodne, njeaparujomne: šbože w šchrystužu, towarštwu wěrný a žiwjenja i njebeškim Wótšom, kotryž je šo w šchrystužu i čłowštwom šjednoczil. Šdžež tutón Šesuz, tón šbóžnyčžinječ, tón šenjes žiwjenja a měra je, tam je njebeške kralestwo, na kotrehož kublach hižo něš možesč džěl bradž, kotrež pak šo na kónzu teho čžaka w pošnej krašnosći dokonja; to je kralestwo šchrystušoweje hnadu a Božeje lubosće, kralestwo prawdosće, měra a wješelosće we šwojatym Duchu. Ščtož Šesufa ma, tón ma wšitko, ščtož je čłowjekaj nušne. Ščtož jeho ma, tón je nušny, pschetož wón je nam ščžinjeny wot Boha k mudrosć; wšitko pošnacze a wšitka wěrnosć je wobšamknjena w nim. Ščtož jeho ma, tón je prawy, pschetož wón je našča prawdosć. Ščtož jeho ma, tón ma měr, pschetož wón je daricžel měra; wón je naš š Bohom wujednał a we nim je našch hrěch wučžiščeny, šo naš njemóže wot Boha džělicž. Ščtož jeho ma, tón ma žiwjenje, pschetož wón je to žiwjenje a je šmjerč pschewinyl, pschewinje ju tež we naš. Ščtož jeho ma, tón ma šbóžnosć, pschetož wón je našch šbóžnyčžinječ, našch šbóžnič. Ščaj, ščto je tutemu pošladej, tutej drohej parli pschirunazy? Š, šo by pošnał njebeškeho kralestwa wyšoku drohotnosć! — Jeho drohotnosć a krašnosć drje pschewocžomaj njeleži. Njebeške kralestwo je podobne šhowanemu pošladej na pošu. Šarisejšy a Šadduzejšy; pišmatowčženi a lud běchu tak ša-

wotwjedzene žónke zusu nješchesczjanſku wěru pſchwoſac, tež te tyžazy ſtarſchim wſatych džeczi, kiž buchu w taſ mjenowaných knježerſtwowých hſrotownjach hromadžowane. Licžbu tnych wobohich pſchi pſchesczehanju wobhroczených džeczi ſu na ¼ mil. licžili. Najte ſczěhwſki tu ſa wbohe džeczi po wójnje ſwěta!

Wina pſchesczehanja.

Čeho dla to wſcho? Ruſowſche wójniſke položenje Turfów t tajſim žadławym napravam? Njech ſu tež Armeniſzy, jako rodženi pſchecziwnižy Turfow wot jaſtariſka, tu a tam ſo poſbėhowaſi pſchecziwno tutym, dha wſchaſ tajte barbariſke, haj ſwawone naprawy na žane waſchnje i nicžim ſawinowane njebėchu. Staſ dha, ſo bėchu tež žony, haj džeczi ſobu do mordowanja wopſchijate? Njech ſu tež Armeniſzy leſczwi, jebaſižy pſchekupzy w mėſtach, kiž ſu ſebi je ſwójim njeſprawnyim wſowanjom daloſo a ſchėroſo ſte mjeno ſczinili, wjeſny lud tola ſa to njemőze. Wjeſ praſchenja wina na turfowſkim regimencze leži. A je taſ, ſo ſu, ſo bėchu armeniſke praſchenje je ſwěta pſchinjeſli, Armeniſkich žanych je ſwěta ſpytali ſrunowac. A temu te nječłowſke naprawy domach a wotkach. Taſ mjenowani mlodži Turfojo ſady nich ſtejaču. To je ſtrona na pſchekraſnjenje turfowſkeho mjena, naroda a wěry ſmyſlených ludži, kotjiž ſu na to won, wſcho pſchecziwno a druhe wotſtronicz. Rőždy ſwėdſ je jim prawy. Taſ ſu ſroſymili, knježerſtvo, wſchwoſcze wſchſche a niſſche, ſa ſo dobycz. Wėjo ſu tež miliſchi roſkaſowarjo temu napſchecziwno džėtali — tola paſ i maſo wuſpėchom, paſ ſebi t ſchłodze, hdyž buchu pſchekrađeni.

Najſchi, w turfowſkej wójniſkej ſlužbje ſtejažy wſchžy ſu po ſwójim džėle drje wſcho činili, njeſkuffam mlodých Turfow napſchecziwno džėlacž. Tola njeje jim to wjele pomhaſo. Woni ſu tu a tam, hdyž ſwój hłōž poſbėhnyču, ſadžewali, ſajecze a wotwjedzene Armeniſkich. Wono je ſaczižnyč, ſchtož je ſo wot ſtrony naſchich njeſcheczelow naſchemu ludej a knježerſtwu wina dawala, kaž byli tučzi barbariſzy ſo wopokaſali a t turfowſkim dracžowſkim hſkami ſjenocženi jedni ſchesczjanſki narod ſanicžili. Wėrnwoč, kiž je ſo po wójnje dale jaſniſcho wupokaſala, woſebje t pomozu ſnateho pſcheczela a ſchitarja armeniſkeho luda, dr. Lipiuka, nam prawo da a Nėmſkich wuwimije.

Zyrfej a ſtat.

Doroſhadžowanje mjeſ ſtatom a zyrfowju njeje hiſchcze dōjato. Eſu tu tež tajžy hiſchcze, žamo na wſchich mėſtnach, kotjiž mēnja, ſo tuto njeſchidze, kaž tež to džėlenie wot ſtata niž. My ſo njemőzemy tutemu mēnjenju pſchſamknyč, haj ſebi tež njeſchewemy, ſo to džėlenie njeby pſchidchlo. Wjele bōle ſebi pſchewemy, ſo wono by pſchidchlo a ſo by ſo to roſhadžowanje taſ ſtalo, ſo zyrfej ſwoje prawa jaſhowa a ſo tež w pje-nježnym ſamōženju, taſ je jaſožena, nuſy njetrada žama a niž jeje ſlužomnižy. Tole by bylo ſtatej a zyrfowi a taſ pſchedy wſchēm ludej a krajej t najwjeſtchemu ſbožu! My paſ dženkā ani ujewėny ani njedowidžimy hiſchcze, ſchto budže a kaſ to budže! — Wot teho paſ pſchedy wſchēm tež wotwižuje daſche jaſtaranje zyrfowje a jeje duchowných mėſtnow t duchownymi. Ženu ſhwilu bė to nētkle taſ — a wjele hinaſ hiſchcze pſchewo njeje! — ſo bė ſawjadowanje doſhodow duchowných taſ rjež na boſ čiznjene pola naſ w Saſſej. A tola ſu hižo w poſlednich lėtach duchowni, woſebje w mėſtach, mjeſ tyni ſobu byli, kotjiž ſu pſchidžowali a ſo t nuſu bėdžili, ſo bėchu ſwoje ſwōžby jaſtarali a idžerželi! Tole dopōſnajo, ſu tež wſchelaſe wōhadny doſhody ſwójim duchownym powyſchite, kaž ſu to

n pſch. ſchulſke wōhadny drje powſchittownje činicz dyrbjate. Džiwajo na tole wſcho, dyrbi prōžowanje kōždeho bėcz, ſo to praſchenje „zyrfej a ſtat“ ſo taſ doroſriža, ſo je to t lėpſchemu a žohnowanju wſchčh!

Khėrluſch pſchi poſwječenju Šchewoſkeho pomnika ſa padnjenných wojakow.

27. junija 1920.

pſchედnjėbeny wot knježny Berthy Wawrikez.

Tōn džėn je pſchidchot, ſo my tuōn kamjeſ
We Božim ſwōžym mjenje ſwječimy;
Naſch Knjes a Bōh praž t temu huadnje hamjeſ,
Wōn pomha, žebuje žam jenicžy.
Do jeho mōžnej rufi porucžamy
Tōn ſhutny pomnik, naſču gmeju wſchu,
We uadžiſi a wėrje dočekaſmy,
So dopjelni nam horzu modlitwu.

My lubi ſhromadženi! Spominajmy
Na naſchich lubowaných padnjenných,
Kaž pſchi jich rowach tudy ſaſpėwajmy
Tōn khėrluſch naſchich njeſapomnitych.
We kniſy žimjenja jich mjena ſteja,
We kniſy wōčėžimy a wutrobom,
Na tutych ſwėrných pſchewo dopomnjeſa
Eſo wſchitžy ſwėrni tež hacž na ſwōj row.

Dy nawn, maczerka ty lubowana
Tvoj wulki wopow njeje podarmo!
Do Božej ſwėrnej rufi ſapitžana
Je waſcha žudoba a horjo wſcho.
Naſch wajačtar ſtraelſki wė a licži
Wſchė hylſy wōczkow, ſtyſknoſcz wutrobom;
Po ſrudnym wuſhwoje čzi kraſnje ſkiczi
Žnė jaſhowodženja a radoſczow.

O, wopomnicze, wy ſtari a wy mlodži,
Schto my žmy Bohu Knjeſej winoječi
A ſchtož dla naſchich padnjenných ſo hodži
A jich dopomnjeczi, čjeſczi, luboſczi.
Kaž woni budžmy hacž do ſmjercze ſwėrni
Ea naſchich lubnych, ſa naſch kraj, naſch lud,
Daj, budžmy ſpratni, pobožni a wėrni
A njeſapomnimy Boži wėczny žud!

O Knježe! a wy lubi morwi w rowach!
Tu žylſchcze naſchich duſchow ſwōžy žub:
My b'džemy ſwėrni w myſlach, ſkuffach, žłowach,
We wėrje kručzi kaž ſtołėtny dub,
A kručzi w Eserbowſtwe my woſtanjemy
Kaž ſwėrni wōtzojo, kiž dawno ſpja,
Taſ w Boſy ſjenocženi khřōble džemy
Pſches čžėmne dnj do ſwėtkoh' pſchidchoda!

Jan Waktat.

Maczerńny dom ewangelsko-lutherſkich diafoniſow w Draždżanach.

To křutnemu dželu lubošće wěnowane žiwjenje maczerńneho doma wodži lěto wot lěta tych žwojich po puczach, na kotrychž so j nini tež pscheco jako radojcz a wjekele jetka. Tón czař, na kotryž so hižo dotho do přědka wjekele, je adventski a hodowy czař. Na wschelafore lube wawěnuje a psches wschelafore swonkne wuhotowanje a pschenje, psches žlowo a jřew, w domje a žyrkwi prózuje so dom, so by ta žyła wařnoscz a to žyła bohatstwo tuteho žwjedzenja pokasał a pschizwojit tyn žwojim, njech žu to nětk maži abo wulzy, mlodži abo stari. Něšto wutrobu hnujaze maja pscheco jako pschedy wschēm hodowne wobradženja pola tych hlupych, bėdnych a pschedy wschēm pola tych džeczi w Bethesda. Wschitkim tyn žwojim, thorym, bėdnyh a strowym pak hodowne blido pschihotowacz mōz, to žada žebi wot maczerńneho domu wulskich žrědkow. Tola maczerńny dom mōže na žwojim 75 lětnym jubileju na to prajchenje Snjesowe: „Seže hdy nusu czerpili?“ j džakom a j wjekele wotmolwicz: „Ně, Snježe, ženje žaneje!“, njech to tež druhdy czařny bėku polne starošćow.

„Přiketož wón cžini džiwny!“ Tole je wustaw runje w přerich lětach žwojeho wobštacja hušto nashonicž žměl. Tak někotry křocz je křjeni Thode, dohladowařka na pjenjesach, na žwojimaj kolenomaj Boha wo pomoz prošyla — a hlaj, pjenježny křamow bu jako pjelujeny. Wona wujnawa: „Mi bė to džiw, fajšiz hišćeže žadyn njewohladač. Šdžez žhodžach a stejach, dōstawach pjenježne lišty abo druge pjenježny dary!“

Šdyž tež psches žyly žlėd tute wjekele dawanje njewurawasche, bė maczerńny dom tola pscheco wobdaty wot pscheczelow, kotřiz rad dary woprowachu a tež šberachu. Jedyn j tych najnadobnišchich bėšche hrabja j Einſiedel. Wón wuhotowa dom tehdy j ložemi a j fuchniškej nadobu se žwojeje želešo-dželařnje. Se žwojimi žrědkami twarjesche wón žyrkej. Bōrny po jeje do-twarjenju pschindze wón a pschepoda czařnik ja žyrkej. Duchowny žrōbliek so jemu wutrobuje džakuje ja tutōn nowy dopokas jeho darniweje lubošće, mēni pak, so budže czeřko, prawe mēstno ja czařnik namafacz, dofelž žyrkej žaneje wēže nima. Najpředy kuf potřecheny, rjckny hrabja šfōncžnje: „Mō, duž dajče nacžiz ja wēžu ryřowacz!“ A wēža bu tež hišćeže natwarjena a pschitwarjena.

Wjele mōhlo so hišćeže wo tajšich dariczelach a dariczelach powjedacz, a žnadž pschi škladnošči to a tamne dodamy, a žnadž to tu abo tamnu darniwu a šchescžijanšku wutrobu nascheho czařa pohnuje, nětko darowacz, hdyž so maczerńny dom naschich diafonišow j nusu bėdži a hdyž j dobom tak někotry tych pjenjes wjele ma a wjele šakluža. Něšto wo jeho dariczelach a dariczelach pak budž tu hišćeže dōdate.

Maczerńny dom ma tež tak njewowane „Darmotne loža“ (Freibetten). Jene j nich je jena šchwadlęža wustajila. Se žwojim šchicžom je wona tōn k temu trėbny pjenjes šaklužila.

Rōždy lěto stawa so jene tak njewowane „hromadženje pjenježkow“ (Pfenningssammlung) psches kotry a pscheczelow doma, kotřez pscheco něšto wunježy. — Tež tu by ja někotre-žořkuli škladnošč byla, něšto žobu darowacz; njetrjeba wschaf runje „jedyn nowy pjenjež“ bęcz; tych tak lėdom wohladač; duž je lėpje, so nekajku wjetřchu abo njerichu papjeru wofmješch! —

Bohata je ta lubošcz, kotřaz so maczerńnemu domej žobu-dželi, bohacžiča hišćeže ta, kotřiz maczerńny dom do wschěch bokow wudžela. Šižo pschi 50 lětnym jubileju bu jemu wob-

žwēdcžene: „Šak je so wustaw diafonišow tola sežinił jene wulke žohnowanje niz jeno ja nasche mēsto, ně daloko psches nasche mēsto won, haj psches mjesh nascheho wōtzneho kraja, a to jene trojake žohnowanje: psches cželne wothladanje thorych, psches to j tyn šjednocžene duchowne fastaranje a psches to přēdowanje Ješuša Šhryštusa psches škutki žmilneje lubošće psched wschitrim ludom!“

Šako so hospital twarjesche, janješčechu cži na nim twarjazy žami wot so hižo do šbėhanja džakny šhėrlušch. To je to wobžwēdcženi: teho runje njewowaneho trojakeho žohnowanja, kaž tež j mnoho druhim tež tole hišćeže: Cži do doma ja bėdnych so pschizimazy bėdni bywaja j wobrėdka hušto došč njelubi a hladaju cžornje; tola tak po nicžim bywaju pschecželniwšchi, špofjnišchi, haj wjekele. Jena stara maczerka tež wujnaje: „Wny nusu nimamy! Wlany jėdž, drařtu wothladanje a wulřowanje, a hdyž wumrėny, bywamy k temu hišćeže rjenje pohrjebani!“ — Jedyn polnoščery štejesche we wulkej wōjnje w nozy na štrazi. Škutki hwiřdaja jemu wofoko hlowny. Tu pschipadnje jemu na dobo šchpruch: „Njeboj so; ja žym j tobu!“ a trōščtuje a pošyluja jeho. Šsebi tole pošdžičho pschēmžylujo, so dopomni, so je jemu tutōn šchpruch; jenož do myšlow pschischol, dofelž je jōn w štruje ja operazije w domje diafonišow cžital. —

Nėhdže 5000 abo 6000 džecžom je „šchula ja male džeczi“ maczerńneho domu rjane wjekele lěta mlodoščje pschihotowata a pschi tyn tak někotre dobre žymjeschko wuřyła, kotřez nětk plody njeshy. Jedyn polnoščery šeldwobel psche diafonišam, wot kotrychž bė patežik dōstał: „Šakto bėch hišćeže mały pachol, wopřtowacz tu „šchulu ja male džeczi“ diafonišow. Njesapomnite žu mi j tuteho czařa wōšebje wōstake te hody, kotřez žmy tam hromadu žwecžili. Tej lubej kotře Minna a Marja wōstanjetej mi njesapomnjeney. Šchfoda, so žym hōlz, hewal bych wēčeže k diafonišam šchol!“

Wothladařki matyck džeczi (Aleinfindergärtnerinnen, Hortnerinnen), kotřez buchu w jonym j maczerńnym domom šjednocžnym šeminarje wuwucžene, pschinžbu šschescžantřku myšl a šschescžantřke šakady džecžiwufublanja do wjele žwojbow a šchulow. (Přichodnje dale.)

Š bliska a j daloka.

Se Šserbow. Paduchow a nutšlamarjow bywa wjaz a wjaz a mjes nini tež tych, kotřiz žamo Bože domy na pokoj njewōstaja. W pošlednišchich czařu pschibėraju tajzy tež pola nař we Lužicy a runje w jařdženyh dnjach buchu wot nich tež Bože domy žerbiko-nėmškich wōřadow domach pytane. To nař nuřuje, so na žwoje Bože domy hišćeže lėpje kėdžbyjenty a njetrjebarschi ani pjenjeshy ani nadobu tam njewōstajimy. Š dobom pak ma kōždy tu pschihluschnoscz, žobu so wo to postaracz, so tajzy padušchi a nutšlamarjo kaž tež cži druřy wschitzy žwoju šaplatu dōstamy; a niz jeno wo to, ně pschedy wschēm tež wo to, so nasch lud so bōle a bōle wustrowja tež wot tajšich a podomnych thoroščow tuteho czařa a so cžičeži wot teho wschelafeho masaneho, šchtož je tōn powrōt wscheho porjada na njōn a do njeho šmjetal.

Šamolwity redaktor: šarač W h r g a c ž w Mořaczizach.

Wudama „Šserbřka Lužica“, družřtvo j wobm. ruř.

Cžičež Šsmolerjež knihicžičežerńje w Šserbřkim Domje w Budyšćinje.